
KAUPUNGINKANSLIAN TALOUSARVIO- ja TALOUSSUUNNITELMAEHDOTUKSEN 2020-2022 PERUSTELUTEKSTI

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2020 talousarvioon

- Toimintaympäristössä tapahtuvien merkittävien uudistusten ja ilmiöiden vaikutukset toimintaympäristöön

(esim. lainsäädäntö, hallitusohjelma, talous- ja työllisyyskehitys, eriytymiskehitys, maahanmuutto)

Hallitusohjelma valmistui keväällä 2019 ja sisältää lukuisia kaupunkia koskevia uudistuksia. Hallitusohjelmassa todetaan, että hallituskauden aikana valmistellaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, joka pohjautuu maakuntiin. Uudistusta valmisteltaneen vuonna 2020, mutta se ei vaikuta merkittävästi vuoden 2020 talousarvioon. Resursoinnissa tulee kuitenkin huomioida edunvalvontaan, säädösvalmistelusta lausumiseen ja muuhun valmisteluun tarvittava työaika. Helsingin kannalta olennaista on, että osana uudistusta valmistellaan erilliskäytäntö, jossa huomioidaan Helsingin erityispiirteet. Hallitusohjelmassa mainitaan mahdollinen työllisyyspalveluiden järjestämisvastuun siirtyminen kaupungeille. Jos tämän valmistelu etenee Helsingin osalta, valmistelu edellyttää resursointia vuonna 2020.

Hallitusohjelmaan sisältyy suurten raidehankkeiden edistäminen. Helsinki on sitoutunut osallistumaan Suomi-radana ja Pääradan kustannuksiin. Linjauksia toteuttamisesta on odotettavissa jo vuonna 2019 tai viimeistään keväällä 2020, kun 12-vuotinen liikenneohjelma annetaan eduskunnalle selontekona.

Kaupunginkanslia luo osaltaan edellytyksiä asuntotuotantotavoitteeseen pääsemiseksi ja asuntorakentamiselle sekä tasapainoiselle kaupunkirakenteelle. Rakentamisen kapasiteettitilanne on asuntotuotantotavoitteen näkökulmasta haasteellinen. Tämän seurauksena hankkeiden ajoitusta on vaikea tarkasti ennustaa. Myös erilaiset valitukset viivästyttävät hankkeita ja lisääntynyt rakentaminen tuo väliaikaisuuden haittoja ratkaistavaksi. Rakentaminen on siirtymässä edellytysinvestoinneiltaan kalliimmille alueille. Ratkaisuna näihin haasteisiin kaupungin investointimäärärahoja pyritään kohdistamaan ja käyttämään entistä vaikuttavammin ja oikea-aikaisemmin. Ratkaisuna pyritään myös ketteröittämään toimintamalleja muutoksiin vastaamiseksi. Kasvanut rakentamisen määrä haastaa kaupungin kykyä ohjata ja koordinoita käytettävissä olevia resursseja. Investointitaso mitoitetaan mahdollistamaan kaupungin kilpailukyky, asuntopoliittisten tavoitteiden toteuttaminen sekä liikennejärjestelmän edellyttämät investoinnit. Kokonaisinvestoinnit mitoitetaan niin, että ne kyetään rahoittamaan strategiakaudella tulorahoituksella.

- Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2020–2022. Palvelutuotannon tapoja ovat esim. kunnan oma palvelutuotanto, yhteistyö muiden kuntien kanssa, palvelujen hankinta kunnan ulkopuolisilta toimijoilta sekä muut vaihtoehdot (mm. palveluseteli, omaishoito ja avustukset

järjestöille)

Arvioiden mukaan Helsingin väkiluku on yli 660 000 asukasta vuonna 2020 (643 272 vuonna 2018). Väestönkasvusta lähes 70 % koostuu muusta kuin suomen- ja ruotsinkielisen väestön kasvusta. Kaupungin kasvun myötä palvelujen tarve ei vähene lähivuosina ja monikulttuurisuus tulee huomioida entistä paremmin kaupungin palveluissa.

Maahanmuuttajien ja vieraskielisten helsinkiläisten halukkuus perustaa uutta yritystoimintaa jatkuu vahvana. Yritysneuvonnan asiakkaiden määrässä heidän osuutensa voi nousta yli 40 prosenttiin. Tämän vuoksi on tärkeää tarjota yrityksen perustamista tukevia palveluja myös englannin, venäjän, viron ja arabian kielisinä. Kaupungin viestinnässä huomioidaan nykyistä paremmin monikulttuurisuus ja -kielisyys sekä painotetaan englanninkielisen viestinnän kehittämistä.

Helsingin kilpailukyvyn varmistamiseksi on välttämätöntä vahvistaa yritysten toimintaympäristöä Helsingissä. Tämä tarkoittaa maankäytön, tonttitarjonnan, saavutettavuuden, työvoimatarpeen ja kaupungin palvelujen toimivuuden kehittämistä yhä asiakaslähtöisimmiksi ja digitalisaation hyödyntämistä.

Yritysten kokemat työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaanto-ongelmat ovat kasvaneet viime vuosina. Kohtaanto-ongelmien purku edellyttää monia toimenpiteitä kuten riittävää kaavoitusta asuntorakentamisen mahdollistamiseksi ja työperäisen maahanmuuton lisäämistä.

Helsingin haasteeksi on muodostunut osaavan työikäisen työvoiman saatavuus pääkaupunkiseudulla. Monissa tehtävissä on jo havaittavissa selkeää työvoimapulaa, kuten varhaiskasvatuksen, sosiaalityön ja vanhuspalvelun tehtävissä sekä lääkäritehtävissä. Kilpailu on kiristynyt myös korkeasti koulutettujen teknisen ja ICT-alan osaajista. Kaupungin houkuttelevuutta monipuolisena ja mielenkiintoisena työnantajana on vahvistettava.

Pitkäaikaistyöttömien määrä väheni Helsingissä merkittävästi vuosina 2017–2019 (15 992 4/2017 vrt. 10 207 4/2019). Työmarkkinatuen kuntarahoitusosuus pysyy todennäköisesti vuonna 2020 lähellä nykytasoa (62 miljoonaa euroa) vaikeasti työllistettävän työvoimaosuuden vuoksi.

Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevia nuoria oli 6,6 prosenttia vuonna 2018 ja osuuden pienentäminen edellyttää muun muassa Ohjaamo-toiminnan riittävää volyymia. Työttömyyden kustannusten vähentämiseksi kehitetään kaupungin ja työ- ja elinkeinotoimiston palveluja täydentäviä toimenpiteitä nykyistä varhaisempaan vaiheeseen. Työttömyyden kustannusten vähentämiseksi myös laajennetaan pitkään työttömänä olleiden monialaisten palveluiden kuten kuntoutus- ja terveyspalveluiden saatavuutta.

Kaupunginkansliassa tuotetut suunnittelu-, asiantuntija-, hallinto- ja oikeuspalvelut tehdään pääosin kaupungin omana toimintana. Toimintaympäristön muutoksiin ja kysynnän lisääntymiseen varaudutaan lähtökohtaisesti nykyisin henkilöstövoimavarain uudistamalla toimintaprosesseja ja -tapoja, ottamalla käyttöön digitalisaation mahdollistamia uusia toimintatapoja sekä keskittymällä kaupungin kannalta keskeisiin toimintoihin ja strategian toteuttamiseen.

- Arvio tavoitteisiin, palvelutuotantoon, muuhun toimintaan ja toimintaympäristön muutoksiin liittyvistä merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Toimintaympäristön muutokset liittyvät talouden heilahteluihin, megatrendeihin kuten ilmastonmuutokseen ja digitalisaatioon sekä hallitusohjelman tuomiin muutoksiin. Talouden epävarmuuden kasvu vaikuttaa ventialoihin ja vähentää kulutuskysynnän lisäksi yritysten investointeja. Kulutuskysyntä ei välttämättä vähene vielä 2020, mutta epävarmuus voi näkyä ensi vuonna yritysten investoinneissa. On tärkeää, että hallitusohjelman kirjaus tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopanostusten kasvusta kohti neljää prosenttia bruttokansantuotteesta toteutuu. Myös Helsingin pitää jatkossakin kannustaa yrityksiä kokeiluihin ja innovaatioihin.

Turvallisuustilanteessa ei ole nähtävissä merkittäviä muutoksia vuoteen 2019, mutta kaupungin on varauduttava toimimaan yllättävissä tilanteissa sekä seurattava turvallisuustilanteen kehittymistä aktiivisesti.

- Talousarvion vaikutusarviointi esimerkiksi lapsivaikutusten, sukupuolivaikutusten, terveys- ja hyvinvointivaikutusten, sosiaalisten vaikutusten, yritysvaikutusten ja ympäristövaikutusten näkökulmasta

Erityisesti seuraavilla toiminnoilla ja niihin liittyvillä kaupungin päätöksillä on merkittäviä yritysvaikutuksia: kaupungin investoinnit infrastruktuuriin ja yritystoiminnan alueilla muihin mahdollistaviin edellytyksiin, työllisyyden hoitoon kohdennetut määrärahat, yritystoimialojen kehittämiseen kohdennetut määrärahat sekä kaupungin hankintakäytännöt.

Sosiaali- ja hyvinvointivaikutusten näkökulmasta asuntopolitiikka on merkittävässä roolissa. Uusia alueita rakennettaessa ja olemassa olevia uudistettaessa kaupungin on käytettävissä olevin keinoin estettävä asuinalueiden eriytymiskehitys ja huolehdittava tasapainoisen kaupungin kehittymisestä. Hyvällä rakentamisen koordinoinnilla turvataan kaupunkilaisille asuntoja myös luodaan merkittäväille taloudelliselle toiminnalle mahdollisuudet.

Kaupunginkanslia noudattaa omassa toiminnassaan Helsingin kaupungin henkilöstön tasa-arvosuunnitelmaa 2019–2021. Kaupungin tasa-arvosuunnitelman toteumaa arvioidaan toimialojen, liikelaitosten ja kaupunginkanslian yhteistyönä. Tasa-arvosta kertovaa mittaristoa kehitetään uudella suunnitelmakaudella osana muuta henkilöstön tilaa kuvaavaa mittaristotyötä.

Kaupunginkanslia on mukana kaupunkiympäristön toimialan vetämässä monitoimijaisessa Cane-mure-hankkeessa, jossa tavoitteena on hillitä ilmastonmuutosta hankintojen kautta. Hankintojen kestävyyttä ja vähähiilisyyttä pyritään saamaan kilpailutuksissa keskeisesti vaikuttaviksi tekijöiksi. Hankintoihin liittyvä kehittämistyö toteutetaan kaupungin Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman mukaisesti.

Tietosuojaan vaikuttavien arvioinnin työkalut ovat kaupungin toimialojen käytettävissä. Työkaluina ovat alkukartoitus, vaikutusten arvioinnin työkalu, vaikutustenarvioinnin riskianalyysi ja lisäksi tietosuojaan tarkistuslista.

Päätöksenteossa huomioidaan kaupungin ohjeistukset koskien päätösten vaikutusten ennakoarviointia.

Alla on esitetty koko kaupunkia palvelevan tietohallinnon ja työllisyyspalvelun määrärahat.

 Kaupunginkanslian määräraha 2020 (1000 €)

2020	kaupunginkanslia (muut määrärahat)	tietohallinto	työllisyys- palvelut	yhteensä
Tulot	2 000	2 510	11 000	15 510
Menot	73 391	25 964	34 009	133 346

Kaupunkistrategian ja sen tavoitteiden toteuttaminen toimialoilla

- Talousarvion pohjana olevan kaupunkistrategian tavoitteiden toteuttaminen toimialoilla kuvataan strategian otsikoinnin mukaisesti:

- Maailman toimivin kaupunki

Helsingissä on käynnissä yhteensä 13 aluerakentamisprojektia, joista osa on Euroopan suurimpia kaupunkikehityshankkeita. Aluerakentamisprojektien ohjauksessa olevien hankkeiden määrä on rakentamisen volyymin kasvun myötä lisääntynyt keskimääräisestä 80 vuosittain ohjattavasta hankkeesta 140 hankkeeseen vuodessa. Asuntotuotantoprosessin kehittämishankkeessa on tunnistettu tarve saattaa yhä useampia varsinaisten projektialueiden ulkopuolisia hankkeita projektimaisen ohjauksen ja koordinaation piiriin. Kaupunkiuudistusalueilla Malminkartano-Kannelmäessä, Malmilla ja Mellunkylässä kaupungin toimia alueiden kehittämiseksi koordinoidaan entistä tiiviimmin.

Käynnistymisvaiheessa olevia aluerakentamisprojekteja ovat Vihdintien bulevardin alue, Malmin lentokentän alue sekä Hernesaari ja Koivusaari. Kaupunkiuudistusalueiden lisäksi täydennysrakentamisen edellytyksiä kehitetään erityisesti Raide-Jokerin alueella.

Vuoden 2020 aikana valmistellaan päätöksentekoon uusi asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteuttamisohjelma. Ohjelmassa määritellään kaupungin tavoitteet maapolitiikalle, kaavoitukselle, tontinluovutukselle, asuntotuotannon määrälle ja monimuotoisuudelle sekä asumisen ja asuntorakentamisen kehittämiseksi Helsingissä. Asuntopolitiikan tavoitteena on osaltaan varmistaa paitsi kaupungin kansainvälinen kilpailukyky, myös kaupunkistrategiassa Helsingille tavoitteeksi asetettu asema segregaatian ehkäisyn eurooppalaisena huippuesimerkinä.

Kaupunkistrategian toteuttamisen koordinaation ja ohjauksen perustehtävä jatkuu kaupunginkansliassa. Vuonna 2019 toteutetun kaupunkistrategian puoliväliarvioinnin tulosten pohjalta ohjataan strategian toteutusta valtuustokauden jälkipuoliskolla. Johtamisjärjestelmän vuonna 2019 toteutetun puolivälin arvioinnin kehittämistoimenpiteitä viedään eteenpäin. Kaupunginkanslia valmistautuu strategiakauden 2017–2021 loppuarviointiin, johtamisjärjestelmän valtuustokauden loppuarviointiin ja seuraavaan valtuustokauteen.

Kaupunkiyhteisten strategiahankkeiden kokonaisuuden koordinointi jatkuu kaupunginkansliassa. Kaupunginkanslian vastuulla olevista strategiahankkeista merellisen strategian toimenpiteitä sisällytetään investointiohjelmaan. Maanalaisen kokoojakadun ja kävelykeskustan laajentamisen edellytysten selvittäminen etenee päätöksentekoon.

Kaupunginkanslia vastaa kaupunginhallituksen hyväksymän hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteen kokonaiskoordinaationista ja raportoinnista. Yhteistyössä kaikkien toimialojen kanssa toteutetaan kaupunginvaltuuston hyväksymää Helsingin hyvinvointisuunnitelmaa 2019–2021.

Kaupunkitietoa tuotetaan selkeästi ja ymmärrettävästi valmistelun ja päätöksenteon tueksi. Tähän liittyvät kaupunginkanslian ylläpitämät digitaaliset teemasivustot Helsingin toimintaympäristöstä, asumisesta, elinkeinoista, hyvinvoinnista ja eri väestöryhmistä. Kaupunkitiedon tuottamisessa yhteistyö niin Helsingin yliopiston, Aalto-yliopiston kuin myös naapurikaupunkien kanssa on tärkeää ja mahdollistaa kaupunkitiedon koordinoinnin.

Tiedonhallinnan ja yhteisten tietovarantojen käyttämisen edistäminen koko kaupungin tasolla korostuu kaupunginkansliassa. Kaupunginkanslia edistää tietoaisteistojen kokonaisvaltaista hallintaa, koordinointia ja hyödyntämistä osana kaupungin digitalisaatio-ohjelman ja tiedonhallinnan lainsäädännön jalkauttamista. Tutkimusten ja tutkimusaineistojen koordinaatiota koko kaupungin tasolla edistetään.

Johtamisjärjestelmän puoliväliarvioinnin loppuyhteenvedossa todettiin, että uuden johtamisjärjestelmän hyödyt eivät ole vielä toteutuneet. Johtamisen ja toimintakulttuurin kehittämiseen panostetaan, jotta kaupunkitason yhteistyön rajapinnat tehostuvat ja kaupunki pystyy tarjoamaan asukkailleen parasta mahdollista palvelua.

Johtoryhmien ja esimiesten valmennuksissa painottuvat strateginen ajattelu ja näkemyksellisyys, muutoskyvykkyyden kehittäminen ja hyvän työsuorituksen johtaminen. Hyvä henkilöstökokemus syntyy hyvästä johtamisesta ja työilmapiiristä, työn mielekkyydestä, merkityksellisyydestä sekä osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksista oman työn ja työyhteisön kehittämiseen.

Brändihierarkian linjaukset ja toimeenpanosuunnitelma valmistellaan sekä aloitetaan brändihierarkian jalkautus eri toimijoiden kanssa. Lisäksi kehitetään brändin tunnettuuden ja mielikuvan seurantaa sekä edelleen brändin mukaisia markkinointimateriaaleja ja -kokonaisuuksia. Käynnistetään markkinointistrategisten linjausten valmistelu vuosille 2021–2025.

Kaupungin sisäisellä viestinnällä luodaan avointa ja keskustelevaa organisaatiokulttuuria. Hyvä sisäinen tiedonkulku luo edellytyksiä myös ulkoiselle viestinnälle ja rakentaa osaltaan kaupungin mainetta. Helmi-intranet viedään Office 365 -ympäristöön. Vuonna 2019 valmisteltua kaupungin sisäisen viestinnän kehittämissuunnitelmaa toimenpiteineen aletaan viedä käytäntöön.

Kaupungin hallintomenettelyn yhtenäistämistä jatketaan. Päähuomio kiinnitetään koko hallintoasian elinkaaren (vireillepanosta säilyttämiseen) yhtenäiseen ohjeistamiseen ja kehittämiseen laatimalla hallintoasian elinkaariopas, johon kiinnitetään kaikki eri näkökulmista annetut sekä eri käsittelyvaiheisiin liittyvät ohjeet. Kaupungin asianhallintaa kehitetään omana osa-alueenaan hallintomenettelyn kehittämisessä. Luottamushenkilöiden digitaalisia palveluja kehitetään kaupunginkanslian johdolla.

Tiedonhallintalain siirtymäsäännösten edellyttämät kiireellisimmät toimenpiteet toteutetaan. Kaupunkiyhteinen digitaalisen asiakirjahallinnan säilytysratkaisun käyttöönottoa valmistellaan laatimalla tiekartta tietojen siirrolle säilytysratkaisuun sekä kehittämällä säilytysratkaisun tietopalveluprosessia.

Ahjo-asianhallintajärjestelmää jatkokehitetään. Kaupunkiyhteisen tiedonohjausjärjestelmän hyödyntäminen operatiivisissa järjestelmissä käynnistyy integraatiomäärittelyjen myötä.

Kaupungilla edistetään sisäänrakennetun ja oletusarvoisen tietosuojan toteuttamista. Kaupungin ensimmäinen tietotilinpäätös valmistuu. Tietotilinpäätöksessä tunnistetut kehityskohteet analysoidaan ja suunnitellaan jatkotoimenpiteet. Tietosuojalainsäädännön noudattamista koskevien tietosuojavastaavan tarkastusten prosessi suunnitellaan.

Paikallisen turvallisuussuunnittelun sekä varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan ohjaamisella tuetaan kaupungin toimivuutta kaikissa tilanteissa.

Kaupungin kriisijohtamista kehitetään. Tavoitteena on, että kaupunki pystyy entistä nopeammin vastaamaan erilaisiin nopeasti ilmaantuviin ja mahdollisesti vakaviin tilanteisiin.

- Kestävän kasvun turvaaminen on kaupungin keskeisin tehtävä

Uudet työpaikat syntyvät pääsääntöisesti uusiin yrityksiin. Kestävä kasvu toteutuu vain, mikäli nämä uudet yritykset jäävät henkiin ja osa niistä alkaa kasvaa ja kansainvälistyä. Helsinki suunnitaa pitkäkestoisia toimenpiteitä erityisesti tähän kohtaan. Näitä ovat esimerkiksi ammattitasoiset yrittäjyyteen liittyvät kaikille avoimet tapahtumat ja ekosysteemitasoinen markkinointi.

Helsinki houkuttelee osaavaa työvoimaa perustamaan uutta yritystoimintaa. Onnistuakseen tässä tavoitteessa kaupunki osallistuu valikoituihin kansainvälisiin tapahtumiin ja verkostoihin sekä luo riittävät suhteet lähialueen tärkeimpien kaupunkien startup-ekosysteemien kanssa.

Helsinkiä vahvistetaan edelleen vahvana startup-kaupunkina (brändi, palvelut, kokeilualustat, uudet toimijat). Startup-ekosysteemistä tunnustetaan joukko vahvoja toimialaekosysteemejä, joita Helsingin kannattaa järjestelmällisesti tukea. Samoin vahvistetaan yhteistyötä keskeisten ekosysteemitomijoiden kanssa, kuten SLUSH ja Helsinki Think Company ja omalta osaltaan kaupunki varmistaa yhteisten tavoitteiden saavuttamisen.

Kaupunki kehittää ja laajentaa toimintamallia innovaatioiden, kehittämisen ja kokeilujen alustana. Lisäksi kehitetään Maria01:tä ja sen ympärille synnyttävää kasvuyrityskampuskokonaisuutta. Lisäksi kehitetään korkeakoulukampusten ja osaamiskeskusten toimintaa ja yhteistyötä, mukaan lukien avoimia innovaatioekosysteemejä tukevat toimintamallit.

Yritysluotsitoiminta ja yrittäjiä lähellä oleva työllisyyteen, toimitiloihin ja tontteihin liittyvä yrityspalvelutoiminta vakiinnutetaan.

Yritysten kanssa tehdään yhteistyötä kohti Hiilineutraali Helsinki 2035 -tavoitetta.

Kaupungin viestinnän ja osallisuuden läpileikkaavana tavoitteena on, että kaupunkilaiset, yhteisöt ja yritykset tietävät hyvissä ajoin kaupungin suunnitelmista, toiminnasta ja palveluista sekä osallistuvat kaupungin kehittämiseen. Näin tuetaan sitä, että Helsinki kasvaisi tavalla, joka on sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristön kannalta kestävä.

Viestinnän ja markkinoinnin avulla tuetaan Helsingin houkuttelevuutta ja elinvoimaisuutta. Toimenpiteistä esimerkkinä on tapahtumien tiekartan toimeenpano.

Kaupunki edistää toimenpiteillään kestävä ja toimivaa matkailua.

Uudistuvat palvelut

Strategian mukaisesti Helsinki jatkaa työtään asiakkaiden tarpeiden ymmärtämiseksi ja niihin vastaamiseksi. Kaupunginkanslia luo pohjaa yhteisille periaatteille ja käytännöille hyvän asiakaskokemuksen luomiseksi. Lisäksi vuonna 2020 kehitetään ja otetaan käyttöön nykyistä yhdenmukaisemmat ja kattavammat mittarit kaupunkitasoisen asiakaskokemuksen ja Helsingin brändin

osalta. Kansainvälistä viestintää ja markkinointia kehitetään edelleen kaupungin vetovoiman ja hyvinvoinnin rakentamiseksi.

Hyvä johtaminen ja osaava henkilöstö ovat edellytyksiä palveluiden ja toimintatapojen uudistumiselle. Tämä edellyttää johtajilta kaupunkitasoisen näkökulman vahvistamista, johtamisosaamisen kasvattamista, henkilöstön itseohjautuvuuden lisäämistä selkeillä vastuilla ja odotuksilla. Esimiehen roolia tulee täsmentää, jotta he mahdollistavat yksilön onnistumisen työssään sekä kehittyneeseen uusiin rooleihin ja vastuisiin. Uudistettavalla Muutospulssi-kyselyllä todennetaan johtamisjärjestelmä uudistuksen tavoitteiden toteutumisen seuranta.

Yrityksille suunnattujen palvelujen tärkeimpiä prosesseja digitalisoidaan erityisesti ottamalla käyttöön digitaalisia asiakkuudenhallinnan järjestelmiä niissä avaintoiminnoissa, joista ne puuttuvat, ja uudistamalla järjestelmiä niissä toiminnoissa, joissa niitä jo käytetään.

Kaupungin yöluotsi tulee toimimaan tulkkina ja äänitorvena Helsingin ilta- ja yöelämän kehittäjien ja Helsingin kaupungin välillä.

Kaupungin palvelujen uudistamista tuetaan kaikkien toimialojen lean-hankkeilla ja lean-valmennuksen kokonaisuudella.

- Vastuullinen taloudenpito hyvinvoivan kaupungin perusta

Kaupunkistrategiassa päätetyt taloutta ohjaavat periaatteet muodostavat perustan kaupungin taloudenohjauksen toimenpiteille. Kaupungin talouden haasteisiin varaudutaan kaupungin talouden ohjauksessa mitoittamalla investointiohjelmassa kokonaisinvestoinnit tasolle, joka kyetään rahoittamaan strategiakaudella tulorahoituksella siten, ettei lainakanta asukasta kohden kasva.

Taloussuunnittelussa kaupungin toimintamenot mitoitetaan siten, että menokasvun perusteena ovat väestönkasvu, kustannustason muutos sekä 0,5 prosentin kokonaistuottavuuden kasvu. Vuosittaisessa taloussuunnittelussa menokasvu kohdennetaan erityisesti peruspalveluihin, joissa väestönkasvu suorimmin lisää kustannuksia.

Kaupungin kokonaistaloudellisen kehityksen varmistamiseksi riskienhallinnassa toteutetaan ja koordinoidaan koko kaupungissa vuonna 2019 tehdyn kaupungin merkittävien riskien arvioinnin kehittämistoimenpiteitä.

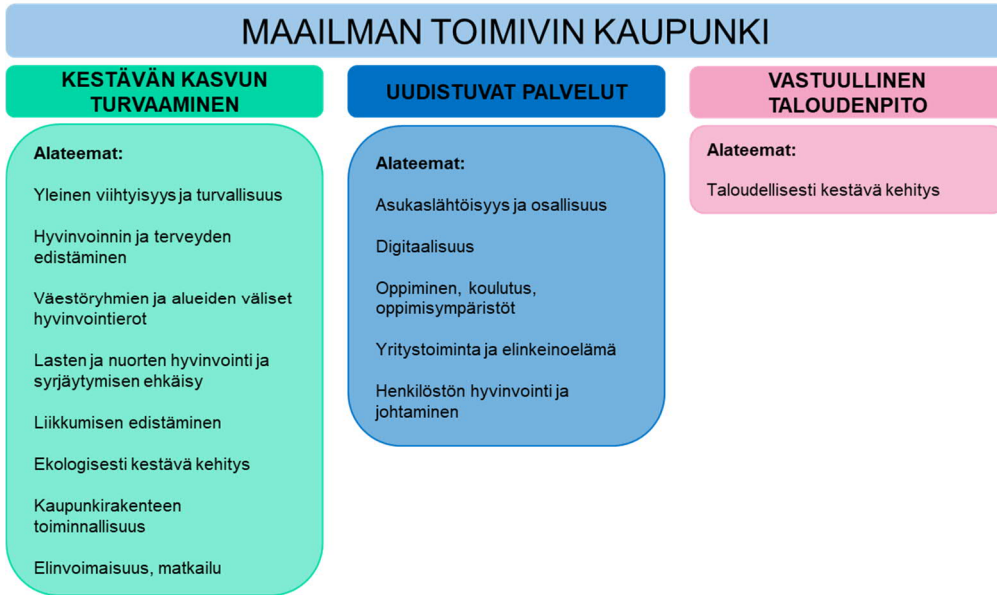
- Helsinki vahvistaa ja monipuolistaa edunvalvontaansa

Kaupunki jatkaa edunvalvontansa selkiyttämistä. Kansallisessa ja kansainvälisessä, erityisesti EU:ta koskevassa edunvalvonnassa, on tunnistettu kaupungin prioriteetit ja niitä tukevat toimenpiteet. Edunvalvontaa kansallisten toimijoiden ja EU-instituutioiden suuntaan kytketään tiiviimmin osaksi kaupungin yleistä toimintaa. Kansainvälisessä toiminnassa tunnistetaan ne verkostot ja edelläkävijäkaupungit, joiden kautta Helsingillä on parhaat edellytykset vaikuttaa niihin globaaleihin aiheisiin, joihin kaupungilla on selkeä intressi.

Kaupunginkanslia tuottaa kaupunkiorganisaatiolle oikeudellisia palveluita ja huolehtii kaupungin oikeudellisesta edunvalvonnasta sekä edistää kaupungin oikeudellista asiantuntemusta ja sen kehittämistä.

- Palvelujen tavoitteenasettelun ja toiminnan kuvausten sijoittamisessa strategiaotsikoinnin

käytetään kaupunginhallituksen hyväksymän mittarikokonaisuuden teemoittelua:

- Sitovien ja muiden toiminnan tavoitteiden kytkeytyminen kaupunkistrategiaan, kaupunkitason strategiamittareihin, kaupunkiyhteisiin hankkeisiin, yhteissuunnittelun teemoihin

Kaupunginkanslian sitovat tavoitteet kytkeytyvät kaupunkistrategiaan, kaupunkitason strategiamittareihin, kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin. Sitovia tavoitteita määriteltäessä on huomioitu kaupunkistrategian ja johtamisjärjestelmän puoliväliarvioinnin tulokset.

Sitovassa tavoitteessa ”datan hyödyntäminen hel.fi-sivuston käyttäjättyytyväisyyden parantamiseksi” hyödynnetään datalähteitä asiakaskokemuksen kehittämiseksi. Analysoidaan mittareilla kerättyä dataa ja jalostetaan siitä tietoa, jota voi käyttää hel.fi-verkkosivujen käyttäjättyytyväisyyden parantamiseen. Strategiakytkentä liittyy asiakaskokemuksen ja asiakastytytyväisyyden parantamiseen.

Sitova tavoite ”otetaan käyttöön kaupungin keskeisten kansainvälisten yhteistyöverkoston kaupunkiyhteinen koordinoinnin toimintamalli” liittyy kaupungin kansainvälisen vetovoiman määrittämiseen ja elinkeinopoliittisten intressien edistämiseen. Yhteistyöverkoston kärkinä ovat erityisesti digitalisaation vahvistaminen ja ilmastonmuutoksen torjunta.

Sitova tavoite ”tavoitamme yhä enemmän potentiaalista työvoimaa yrityksille” pyrkii siihen, että helsinkiläiset ovat osaamistaan, koulutustaan ja kykyjään vastaavissa töissä. Työllistämistä edistävien palveluiden painopiste on niissä ryhmissä, joiden osallistuminen työmarkkinoille on vähäisintä. Erityisesti Helsingissä yritysten ongelmana olevaan kohtaanto-ongelmaan ja osaavan työvoiman saamiseen haetaan ratkaisuja.

Vakaata taloutta ja kestävä kasvua turvataan varmistamalla strategian taloustavoitteisiin pääseminen ja sitä tukevalla ohjauksella. Investoinnit rahoitetaan tulorahoituksella siten, ettei lainakanta asukasta kohden kasva.

Asuntotuotannon määrän sitova tavoite liittyy kaupunkistrategiassa määriteltyyn vuosittaiseen tavoiteasetantaan. Vuonna 2020 tavoitellaan 7 000 aloitettua asuntoa.

Johtamisjärjestelmän puolivälin arvioinnissa nousi esille esimiestyössä muutoksen vaatimusten ja tavoitteiden haasteen hallitseminen. Kaupunginkanslian sitovana tavoitteena on ”Helsingin kaupungin johtamisen periaatteet ja tahtotila on määritelty. Periaatteet ja tahtotila on sisällytetty kaupungin ohjelmiin ja

viety johtoryhmiin keskusteltaviksi ohjaamaan esimiestyötä koko kaupungissa.” Mittarina on Kunta10-kyselyn valmentavaan johtamiseen liittyvät kysymykset ja niille asetettavat tavoitetasot kaupunginkansliassa ja osastoilla.

- Toimialan henkilöstösuunnitelma (henkilöstön rakenteen ja määrien muutokset sekä asetettavat tavoitteet) 2020–2022

Kaupunginkanslian tulevaisuuteen ja henkilöstön resursointiin vaikuttavat olennaisesti toimintaympäristön muutokset. Toimintaympäristön muutokset liittyvät talouden kasvuvauhtiin, megatrendeihin kuten ilmastonmuutokseen ja digitalisaatioon sekä hallitusohjelman tuomiin muutoksiin, kuten sosiaali- ja terveystoimeen suunniteltaviin uudistuksiin. Hallitusohjelmassa mainitaan muun muassa mahdollinen työllisyyspalveluiden järjestämisvastuun siirtyminen kaupungeille, joka edellyttää myös henkilöstöresursointia.

Kaupunginkansliassa varaudutaan toimintaympäristön muutoksiin ja kysynnän lisääntymiseen lähtökohteisesti nykyisillä henkilöstövoimavaroilla uudistamalla toimintaprosesseja ja -tapoja, ottamalla käyttöön digitalisaation mahdollistamia uusia toimintatapoja sekä keskittymällä kaupungin kannalta keskeisiin toimintoihin ja strategian toteuttamiseen. Jokaisen eläköitymisen yhteydessä harkitaan tapauskohtaisesti uuden resurssin tarve ja mahdollinen osaamisprofiili.

Osaava henkilöstö on yhtenä edellytyksenä palveluiden ja toimintatapojen uudistumiselle. Esimerkiksi digitaalisten palvelujen kehittäminen entistä asiakaslähtoisemmiksi vaatii uudenlaista kyvykkyyttä, jotta digitaalisuuden mahdollisuudet saadaan täysimittaisesti hyödynnettyä. Myös muut toimintaympäristön muutokset lisäävät tarvetta uudentalaiselle osaamiselle.

- Toimialan tilankäyttösuunnitelma (tilankäytön rakenteen ja määrien muutokset sekä asetettavat tavoitteet) 2020–2022

Kaupunginkansliassa jatketaan työympäristökehittämisen hankkeen toteuttamista. Tavoitteena on, että kaupunginkanslian tilaratkaisut palvelisivat kaupunkistrategian toteuttamista ja kaupunginkanslian uutta organisoitumista sekä uudenlaisia yhteistyön muotoja.

- Digitalisaatio ja tietotekniikka palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä

Helsinki haluaa olla maailman toimivin ja parhaiten digitalisaatiota hyödyntävä kaupunki. Digitalisaatio mahdollistaa parempien palveluiden tarjoamisen proaktiivisemmin ja henkilökohtaisemmin kaupunkilaisille ja omille työntekijöille. Digitalisaatio mahdollistaa palveluiden tuottamisen kustannustehokkaammin ja skaalautuvammin kasvavan Helsingin tarpeisiin.

Kaupungin johtoryhmä on hyväksynyt digitalisaatio-ohjelman tavoitteet ja laajuuden. Sen toteuttamiseksi kaupungin suunnataan resursseja digitaalisten palveluiden kehittämiseksi ja osaamisen vahvistamiseksi. Uusiin kehitysalueisiin kuten tiedolla johtamiseen, data-analytiikkaan, tekoälyyn, robotiikkaan, automatisointiin ja IOT:hen on kaupungin rakennettava uusia kyvykkyyksiä, alustoja ja osaamista.

Nykyisiä perusjärjestelmiä kehitetään parantamalla niiden käytettävyyttä ja digitaalisen datan hyödynnettävyyttä. Datan avaamista jatketaan ja tarjotaan uusia rajapintoja, jotka mahdollistavat ketterän sovelluskehityksen ja yhteiskehittämisen kaupunkipalveluiden uudistamisessa. Uudet lainsäädännön vaatimukset kuten tiedonhallintalaki ja saavutettavuusdirektiivi tuovat uusia vaatimuksia kaupungin toimintaan. Infran ja tukipalveluiden uudistamista valmistellaan digitalisaatio-ohjelman lähtökohdista: tavoitteena on paremmat ja kustannustehokkaammat palvelut kaupunkilaisille ja omille työntekijöille ja päällekkäisten ratkaisujen vähentäminen.

Kaupunginkanslian digitiekartan toimenpiteet toteutetaan ja vahvistetaan digikyvykkyyttä ja osamistasoa.

Digitaalisia palveluita kehitetään siten, että asiakas löytää Helsingin palvelut helposti. Asiakkaan palvelut rakennetaan helppokäyttöisiksi ja eri päätelaitteilla toimiviksi, ajasta ja paikasta riippumatta. Digitaalisten palvelujen kokeileva kehittäminen tuodaan osaksi normaalia kehittämistoimintaa. Digitalisaatiokehitystä tuetaan avaamalla dataa ja rakentamalla avoimia rajapintoja. Tietosuojan vaatimukset otetaan huomioon palvelujen kehittämisessä.

Kaupungilla on satoja verkkosivuja ja sosiaalisen median kanavia, joiden tarkoituksena on varmistaa asiakkaiden sujuva tiedonsaanti, sähköinen asiointi ja osallistumismahdollisuudet. Digitaalinen kanavastrategia selkiyttää omien ja kolmansien osapuolten kanavien roolin asiakkaan palvelemisessa ja viestinnässä.

Digitaalisia osallistumispalveluita kehitetään kokonaisuutena, joka antaa kaupunkilaiselle helposti löydettävät ja yhdenmukaiset osallistumisen kanavat. Osallistumispalvelut tarjoavat standardoidut rajapinnat, joiden päälle voidaan rakentaa uusia palveluita. Palautteen käsittelyssä hyödynnetään koneoppimista, joka nopeuttaa palautteen käsittelyä ja siihen reagoimista.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat

- Sitovat ja muut toiminnan tavoitteet ja niihin liittyvät mittarit

Kaupunki-strategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnallisen tavoitteen mittarit	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
Maailman toimivin kaupunki Uudistuvat palvelut	Tiedon tehokkaampi hyödyntäminen kanslian ydintehtävissä ja kaupungin organisaatiossa	Hel.fi –verkkosivujen asiakaskokemusmittareita hyödynnetään paremmin käyttäjätyytyväisyyden parantamiseksi. Mittarit: Seuranta-dasta ja tavoitetasojen toteutumisesta tuotetaan neljännesvuosittain raportti. Tavoitteiden toteutumista seurataan viestinnän ohjausryhmässä ja viestinnän sisällöntuotannon yksikön ja tietohallinnon sovellushallintatiimin koordinaatiopalavereissa.	Asukaskokemus ja asiakastytyväisyys Osallisuus
Maailman toimivin kaupunki Kestävän kasvun turvaaminen Uudistuvat palvelut	Kansainvälisesti verkottunut edelläkävijä	Otetaan käyttöön kaupungin keskeisten kansainvälisten yhteistyöverkostojen kaupunkiyhteinen koordinoiminen toimintamalli. Mittari: Toimintamalli on otettu käyttöön koko kaupunkiorganisaatiossa	Elinkeinopoliittiset toimenpiteet
Maailman toimivin kaupunki Kestävän kasvun turvaaminen Vastuullinen taloudenpito	Vakaan talouden ja kestävän kasvun turvaaminen	Mittari: Investointien rahoittaminen tulorahoituksella, siten ettei lainakanta/asukas ei kasva (1871€/asukas) Mittari: Aloitetujen asuntojen lukumäärä (7 000 asuntoa) Tavoitetaan yhä enemmän potentiaalista työvoimaa yrityksille. Mittari: Työllistämistä edistäviin tilaisuuksiin osallistunut 3500 henkilöä	Työllisyys Elinkeinopoliittiset toimenpiteet Elävät kaupunginosat
Maailman toimivin kaupunki	Johtamistyön parantaminen ja toimintakulttuurin kehittäminen	Helsingin kaupungin johtamisen periaatteet ja tahtotila on määrittely. Periaatteet ja tahtotila on sisällytetty kaupungin ohjelmiin ja viety johdoryhmiin keskusteltavaksi ohjaamaan esimiestyötä koko kaupungissa. Mittari: Kanslian Kunta10-kyselyn tuloksien 2020 paraneminen verrattuna vuoden 2018 tuloksiin valmentavan johtamisen kysymysten kohdalla.	Asukaskokemus ja asiakastytyväisyys

Yksikkökustannukset, niihin perustuva tuottavuuskehitys sekä muut tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut

- Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2018–2022

Kaupunginkansliassa on lähes 800 työntekijää ja toiminta sijoittuu varsin moneen osoitteeseen/toimipisteeseen. Osa tiloista on ulkopuolisilta toimijoilta vuokrattuja, osa on kaupungin omistamia. Omissa tiloissa on merkittäviä peruskorjaustarpeita. Peruskorjauksia ollaan ajoittamassa lähivuosille.

Kanslian toiminta uudessa johtamisjärjestelmässä on muuttunut ja tulee muuttumaan jatkuvasti. Osastojen, yksiköiden ja tiimien yhteystarpeet ovat uusia ja työn tekemisen tavat ovat uudistumassa. Tilajärjestelyillä tuetaan työympäristön kehittämistyötä.